1.1. СУДОВА ПРАКТИКА

СУДОВИЙ РОЗГЛЯД КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЗА СПРОЩЕНОЮ ПРОЦЕДУРОЮ, ПЕРЕДБАЧЕНОЮ Ч. 3 СТ. 349 КПК УКРАЇНИ – ВИСНОВОК ОП ККС ВС[1]

Верховний Суд (Об'єднана палата Касаційного кримінального суду)

Реферат. Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 16 вересня 2024 року у справі № 444/870/22 (провадження № 51-2989кмо23) уточнює межі спрощеного судового розгляду, який допускає ч. 3 ст. 349 КПК України. Ця норма дозволяє суду, якщо не заперечують учасники судового провадження, визнати недоцільним дослідження доказів щодо обставин, які ніхто не оспорює; суд при цьому з'ясовує, чи правильно учасники розуміють зміст таких обставин, чи немає сумнівів у добровільності їхньої позиції, і роз'яснює, що оскаржити ці обставини в апеляційному порядку вони вже не зможуть. Приводом для перегляду став вирок місцевого суду, ухвалений за спрощеною процедурою, хоча обвинувачений визнавав цивільний позов лише частково; апеляційний суд істотного порушення вимог КПК України в цьому не побачив. Об'єднана палата дійшла висновку, що спрощений порядок можна застосувати й тоді, коли особа частково заперечує винуватість у вчиненні окремого кримінального правопорушення із сукупності, яке має самостійну кваліфікацію або становить окремий епізод, а також коли вона не визнає цивільного позову. Неоспорювані обставини в такому разі не досліджуються, а щодо оспорюваних суд проводить розгляд у загальному порядку і досліджує докази, які їх підтверджують або спростовують. Верховний Суд наголосив, що за своєю правовою природою ч. 3 ст. 349 КПК України визначає лише обсяг і порядок дослідження доказів, тож не звільняє суд від обов'язку встановити всі обставини, що підлягають доказуванню згідно з ч. 1 ст. 91 КПК України. Вирок і ухвалу апеляційного суду залишено без змін. Висновок допомагає суддям, прокурорам і захисникам планувати обсяг судового слідства, коли обвинувачення чи цивільний позов визнано не повністю. Для судових експертів він означає, що висновки експертів щодо оспорюваних епізодів або розміру заподіяної шкоди й надалі підлягають безпосередньому дослідженню та оцінюванню в судовому засіданні.

Ключові слова: спрощений судовий розгляд, ч. 3 ст. 349 КПК України, обсяг дослідження доказів, обставини, що підлягають доказуванню, ч. 1 ст. 91 КПК України, часткове заперечення винуватості, цивільний позов у кримінальному провадженні, Об'єднана палата Касаційного кримінального суду, Верховний Суд.

Trial of Criminal Proceedings Under the Simplified Procedure Provided for by Article 349(3) of the Criminal Procedure Code of Ukraine: Conclusion of the Joint Chamber of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court

Verkhovnyi Sud (Obiednana palata Kasatsiinoho kryminalnoho sudu).

Abstract. Article 349(3) of the Criminal Procedure Code of Ukraine allows a trial court, where the parties do not object, to dispense with examining evidence on circumstances that nobody disputes, after making sure that the participants understand those circumstances, that their position is voluntary and that they lose the right to challenge these circumstances on appeal. The material reports the

ruling of the Joint Chamber of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court of 16 September 2024 in case No. 444/870/22 (proceedings No. 51-2989kmo23), which clarified whether this format remains available when the accused contests only part of the charges or of the civil claim. In the underlying case the local court applied the simplified procedure although the accused accepted the civil claim only in part, and the court of appeal found no substantial procedural violation. The Joint Chamber held that the court may limit the examination of evidence to the disputed matters even where the accused partly denies guilt for a separately qualified offence or a separate episode within a set of offences, or rejects the civil claim; the contested circumstances must then be tried in the ordinary way, with examination of the evidence supporting or refuting them. Article 349(3) governs only the scope and order of examining evidence and does not release the court from its duty to establish all facts subject to proof under Article 91(1) of the Code. The judgment and the appellate ruling were upheld. The conclusion helps judges, prosecutors and defence lawyers plan the scope of trial, and it reminds forensic experts that their opinions on disputed episodes or on the amount of damage remain subject to direct examination in court.

Keywords: simplified trial procedure, Article 349(3) of the Criminal Procedure Code of Ukraine, scope of examination of evidence, facts to be proved, partial denial of guilt, civil claim in criminal proceedings, Joint Chamber of the Criminal Cassation Court, Supreme Court.

Першоджерело: *Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 16.09.2024 у справі № 444/870/22 (провадження № 51-2989кмо23).*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 01.10.2024.*

References

1. Verkhovnyi Sud (Obiednana palata Kasatsiinoho kryminalnoho sudu). Sudovyi rozghliad kryminalnoho provadzhennia za sproshchenoiu protseduroiu, peredbachenoiu ch. 3 st. 349 KPK Ukrainy – vysnovok OP KKS VS [Trial of Criminal Proceedings Under the Simplified Procedure Provided for by Article 349(3) of the Criminal Procedure Code of Ukraine: Conclusion of the Joint Chamber of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. Vol. 9, No. 5 (53). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/13478-sudovij-rozglyad-kriminalnogo-provadzhennya-za-sproshenoyu-proceduroyu-peredbachenoyu-ch-3-st-349-kpk-ukrayini-visnovok-op-kks-vs (onovlena versiia vid 01.10.2024). [in Ukrainian].

2. Postanova Obiednanoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu vid 16.09.2024 u spravi № 444/870/22 (provadzhennia № 51-2989kmo23) [Ruling of the Joint Chamber of the Criminal Cassation Court Within the Supreme Court of 16.09.2024 in Case No. 444/870/22 (Proceedings No. 51-2989Kmo23)]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/121847408 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].